

Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama

Gender **E**quality **A**wareness **R**aising

Co-funded by the DAPHNE III
Programme of the European Union

Knjižica I

Projekt

**“Podizanjem svijesti o rodnoj jednakosti protiv nasilja
u intimnim partnerskim vezama II”**

Dopunjeno izdanje, 2016

Gender Equality Awareness Raising

Knjižica I:

Projekt
“Podizanjem svijesti o rodnoj jednakosti protiv nasilja
u intimnim partnerskim vezama II”

© 2016. Europska mreža protiv nasilja. Sva prava zadržana
Licencirano prema uvjetima Europske unije

Ova knjižica može se koristiti besplatno i isključivo u neprofitne svrhe pod uvjetom da
CESI bude unaprijed obaviještena i autorska prava priznata.

**Kontakt za Republiku Hrvatsku: Edukativni paket
"Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama"**

CESI - Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje

Nova cesta 4, 10 000 Zagreb

Tel: 01 24 22 800; Fax: 01 24 22 801

E-mail: cesi@cesi.hr

www.cesi.hr; www.sezamweb.net; www.libela.org

Kontakt za Master GEAR against IPV Package

Europska mreža protiv nasilja (EAVN)

12 Zacharitsa str., 11742, Atena, Grčka

E-mail: info@antiviolence-net.eu

Web stranica EAVN-a: www.antiviolence-net.eu

Web stranica projekta: www.gear-ipv.eu

Grafički dizajn: Europska mreža protiv nasilja

Prvo izdanje edukacijskog materijala „Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama“ nastalo je u okviru projekta „Podizanjem svijesti o rodnoj jednakosti protiv nasilja u intimnim vezama“ [GEAR against IPV: Gender Equality Awareness Raising against Intimate Partner Violence] (JLS/2008/DAP3/AG/1258) koji se provodio od 2009. do 2011. godine u okviru Daphne III programa Europske unije.

Dopunjeno izdanje nastalo je u okviru projekta „Podizanjem svijesti o rodnoj jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama II“ (GEAR Against IPV II) (JUST/2013/DAP/AG/5408) koji se provodio od 2014. do 2016. u okviru Daphne III programa Europske unije.

Projekt “GEAR against IPV”

Koordinacija projekta

Europska mreža protiv nasilja (EAVN) - Grčka

Kiki Petroulaki, voditeljica projekta
Antonia Tsirigoti, koordinatorica projekta
Athanasios Ntinapogias, istraživač
Susan Morucci, suradnica na projektu
Vasso Papassotiriou, administratorica

Projektni partneri

SPI Forschung gGmbH - Njemačka

Elfriede Steffan, lokalna koordinatorica projekta
Christiane Firnges, znanstvena suradnica

Mreža skloništa za žene Austrije (AÖF)/

Informacijski centar protiv nasilja – Austrija

Maria Rösslhuber, lokalna koordinatorica projekta
Christina Perka i Irene Muller, suradnice na projektu

Helenska udruga učitelja i učiteljica za zdravstveni odgoj - Grčka

Paschalina Kozyva, lokalna koordinatorica projekta
Athina Tziouma, administratorica

CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje – Hrvatska

Sanja Cesar, lokalna koordinatorica projekta
Nataša Bijelić, suradnica na projektu
Vedrana Kobaš, suradnica na projektu

Vanjska evaluatorica projekta:

Prof. Carol Hagemann-White

Projekt “GEAR against IPV -II”

Koordinacija projekta

Europska mreža protiv nasilja (EAVN) - Grčka

Kiki Petroulaki, voditeljica projekta
Antonia Tsirigoti, koordinatorica projekta
Athanasios Ntinapogias, istraživač
Dimitra Petanidou, istraživačica/suradnica na projektu

Projektni partneri

Mediterranski institut za rodne studije (MIGS) - Cipar

Susana Elisa Pavlou, lokalna koordinatorica projekta
Christina Kaili, istraživačica/suradnica na projektu

CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje – Hrvatska

Sanja Cesar, lokalna koordinatorica projekta
Nataša Bijelić, suradnica na projektu

Udruženje za rodnu ravnopravnost i slobodu (ALEG) - Rumunjska

Camelia Proca, lokalna koordinatorica projekta
Liviu Gaja, istraživač
Eniko Gall, edukator/stručnjak
Camelia Oana, suradnica na projektu

Plataforma unitària contra les violències de gènere - Španjolska

Neus Pociello Cayuela, lokalna koordinatorica projekta
Parejo de las Heras Elena & Maritza Buitrago Rave,
istraživačica/suradnica na projektu
Susana Rodríguez Pereiro, istraživačica
Giulia Paleri, istraživačica
Núria Pociello Cayuela, istraživačica

Osmijeh djeteta - Grčka

Stefanos Alevizos, lokalni koordinator projekta
Dimitris Filippides, suradnik na projektu

Vanjska evaluatorica projekta:

Prof. Carol Hagemann-White

Rad čiji je rezultat ovaj dokument financijski je podržan u sklopu DAPHNE III programa Europske unije. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost autora/ica i ni na koji se način ne može smatrati da odražava gledišta Europske unije.

Uz financijsku potporu DAPHNE III
Programa Europske unije

SADRŽAJ

KNJIŽICA I: HRVATSKI PAKET "Podizanjem svijesti o rodnoj jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama II"

ZAHVALA

iii

A. Pristup Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama

Uvod	1
A.1. Što je pristup "Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama"?	5
A.1.1 Identitet projekta	5
A.1.2 Postignuća "Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama"	7

B. Lobiranje za hrvatski paket "Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama"

B.1. Povećanje održivosti hrvatskog paketa "Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama" i zagovaranje za integraciju materijala u obrazovni kurikulum	11
B.1.1. Diseminacija i promocija hrvatskog obrazovnog paketa "Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama"	12
B.1.2. Nacionalna "strategija" diseminacije za projekt i hrvatski obrazovni paket "Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama"	17
B.2. Zašto škole trebaju ovakav program?"	21
<i>Draga učenice/učeniku...</i>	22
<i>Dragi roditelji/staratelji...</i>	23
<i>Dragi nastavnici/e...</i>	24
<i>Dragi Ministre obrazovanja...</i>	25

ZAHVALA

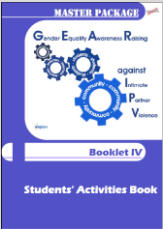
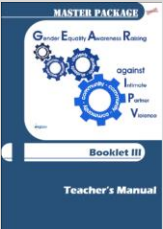
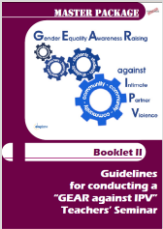
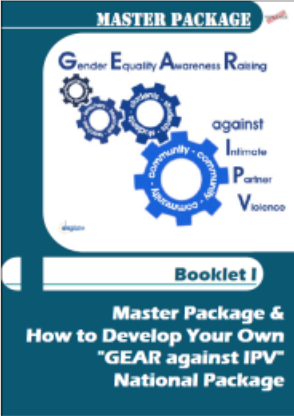
Projekt „Podizanjem svijesti o rodnoj jednakosti u intimnim partnerskim vezama II (GEAR against IPV-II) (JUST/2013/DAP/AG/5408) proveden je uz financijsku potporu Daphne III programa Europske unije.

Četiri knjižice dopunjenog glavnog programskog paketa edukacijskog materijala „Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim parnerskim vezama“ nastale su na temelju revizije prvog izdanja edukacijskog materijala nastalog u okviru projekta „Podizanjem svijesti o rodnoj jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama“ (GEAR against IPV) (JLS/2008/DAP3/AG/1258). Aktivnosti uključene u prvo izdanje glavnog programskog paketa proizašle su iz pregleda literature i materijala razvijenih od strane različitih stručnjaka/stručnjakinja i organizacija te im želimo zahvaliti na dozvoli za korištenje, adaptaciju ili prijevod aktivnosti.

Prvo izdanje glavnog programskog paketa je volonterski evaluirano od strane stručnjaka i stručnjakinja iz različitih zemalja. Stoga želimo izraziti zahvalnost slijedećim stručnjacima i stručnjakinjama koji/e su izdvojili svoje vrijeme kako bi doprinijeli svojim komentarima kvaliteti ovog ali i ostalih knjižica:

- ♦ **Maria de Bruyn**, viša politička savjetnica, Ipas
- ♦ **Shanna Burns**, suradnica na istraživanju, CAMH Centre for Prevention Sciences
- ♦ **Regine Derr**, German Youth Institute, Information Centre Child Abuse and Neglect
- ♦ **mr.sc. Amir Hodžić**, sociolog
- ♦ **dr.sc. Maja Mamula**, psihologinja, Ženska soba- Centar za seksualna prava
- ♦ **Ana Markulin**, prof. hrvatske kulture i filozofije
- ♦ **Lori Michau**, direktorica, Raising Voices
- ♦ **Artemis Pana**, nezavisni konzultant na području rodno-uvjetovanog nasilja
- ♦ **Matina Papagiannopoulou**, sociologinja/kriminalistkinja, stručna suradnica u Uredu za rodnu ravnopravnost, Ministarstvo vanjskih poslova Grčke
- ♦ **dr.sc. E. Lisa Price**, psihologinja
- ♦ **dr.sc. David A. Wolfe**, Predstojnik odjela za dječje mentalno zdravlje (CAMH) i profesor psihijatrije i psihologije (Sveučilište u Torontu).

Trenutno dostupni nacionalni programski paketi Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama su: austrijski, hrvatski, ciparski, njemački, grčki, rumunjski, španjolski (za dodatne nacionalne pakete provjerite web stranicu projekta (www.gear-ipv.eu) ili kontaktirajte EAVN (info@antiviolence-net.eu)).

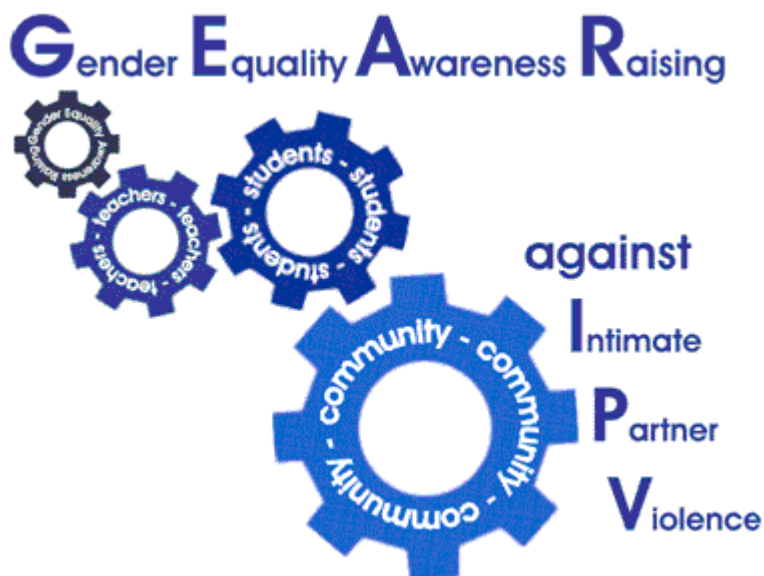
A. Pristup

Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama

Knjižica I:

**Projekt
"Podizanjem svijesti o rodnoj jednakosti protiv nasilja
u intimnim partnerskim vezama II"**

UVOD

Materijal i aktivnosti uključeni u programski paket „Podizanjem svijesti o rodnoj jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama“ DAPHNE III projekta nastoji pridonijeti primarnoj prevenciji nasilja u intimnim partnerskim vezama kroz intervenciju u školama, kako bi senzibilizirali učenike, učenice, profesorice i profesore za rodna pitanja, i uklonili rodne stereotipe. Točnije, nakon edukacije kroz koju će se senzibilizirati profesore i profesorice i izgraditi njihovi kapaciteti za provedbu primarnih prevencijskih programa, kroz provedbu aktivnosti u sklopu ovog programa, učenici i učenice će imati priliku steći uvid u štetne posljedice rodnih stereotipa, uključujući nasilje u intimnim partnerskim vezama, i nasilje u adolescentskim vezama. Uklanjanje rodnih stereotipa kod učenika i učenica pridonijet će stvaranju nulte tolerancije na nasilje u relativno ranoj dobi, uz promicanje kvalitetnih i ravnopravnih veza među mladim ljudima, kao krajnjim ciljem.

Učenici i učenice imati će priliku kroz pripremljene aktivnosti prilagođene temi i dobi utvrditi i propitati svoje kulturalno „naslijeđene“ stereotipe, te početi prilaziti rodnim razlikama kao individualnim razlikama, a ne kao značajkama nadmoći jednog roda nad drugim.

Zašto je važna primarna prevencija nasilja u intimnim partnerskim vezama?

Već od rođenja, svaka osoba neprestano prima mnoštvo eksplicitnih i implicitnih poruka, od obitelji, škole i zajednice, o tome što je "prikladan" obrazac feminiteta i maskuliniteta. Ovim se porukama vrši pritisak na osobu da se povinuje nizu uloga i očekivanja koji nastaju iz njihova socijalno konstruiranog roda. Što je društvo patrijarhalnije, to su naglašenije različite vrijednosti koje bi trebale usvojiti osobe različita spola. U takvim su uvjetima dječaci i djevojčice, žene i muškarci, "zatočeni" u "zatvoru" rodni stereotipa i od njih se očekuje da ispune svoje suprotne uloge: dječak / muškarac uvijek mora biti pobjednik, imati kontrolu i biti jak, agresivan i natjecati se, dok djevojčica / žena mora biti osjetljiva i osjećajna, tolerantna, pasivna i požrtvovna. Uz ovako jasno definirane načine gledanja, gdje je jedan spol jasno nadređen drugom, nije čudo da može doći do pojave nasilja u intimnim partnerskim vezama. Paradoks je očit: svi mi, više ili manje svjesno, jačamo društvene stereotipe, koji vode do nasilja, a istovremeno se "borimo" da nasilje izbrišemo iz svojih zajednica, pri čemu ne uviđamo vezu između rodni stereotipa i nasilja protiv žena i djevojaka.

Upravo je to razlog zašto prevencija nasilja u intimnim partnerskim vezama mora početi u što je moguće ranijoj dobi, iz čega je vidljivo da je školski sustav taj u kome se na ovim temama može raditi progresivno, počevši od vrtića, pa sve do fakulteta, ili čak i dalje, u sustavu cjeloživotnog obrazovanja. Naravno, pristup će se razlikovati ovisno o dobi ciljane grupe. U vrtićkoj dobi i nižim razredima osnovne škole, rad na prevenciji nasilja u intimnim partnerskim vezama će se više temeljiti na izgradnji zdrave ličnosti, bez stereotipnih pogleda na rod (takav tip ličnosti neće ni činiti nasilje, zbog osjećaja vlastite vrijednosti, niti će tolerirati nasilje u svojoj okolini). U kasnijoj dobi, s većom zrelošću učenika i učenica, može ih se upoznati s načinima djelovanja na vršnjačku grupu, kao načinom postizanja željene društvene promjene, nulte tolerancije na nasilje.

Profesori i profesorice su odabrani zato što mogu odigrati ključnu ulogu u primjeni ovakvih aktivnosti usmjerenih na podizanje svijesti u razredu, obzirom da su to odrasli koji su, nakon roditelja, najbliži djeci. Međutim, osim ako su posebno obučeni, većina će profesora i profesorica dijeliti isto stereotipno gledanje na rod i spol, kao i ostatak društva u kojem žive, što je glavna prepreka ispunjavanju njihove uloge u provedbi aktivnosti. Upravo zbog toga ovaj program uključuje i edukaciju profesora i profesorica, u okviru koje se, osim što se grade nužni kapaciteti i vještine, puno radi i na dekonstrukciji vlastitih rodni stereotipa i na građenju uvjerenja da su ove aktivnosti doista važne. Kako najveći broj djece i mladih pohađa škole, nužno je da im se programi rodne jednakosti ponude u školama, kao način primarne prevencije rodno uvjetovanog nasilja, nasilja u adolescentskim vezama i intimnim partnerskim vezama. Te programe trebaju provoditi profesori i profesorice koji su sami osvijestili problem i prošli edukaciju o rodni stereotipima i njihovoj povezanošću s nasiljem. Vrijedi spomenuti da se ranije spomenuta preporuka poklapa sa člankom 14. Konvencije Vijeća Europe o spriječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja, gdje se govori da ovakav tip „edukacijskog materijala primjeren razvojnem stadiju učenika/ica“ treba biti uključen ne samo u formalni kurikulum na svim nivoima obrazovanja već i u „neformalno obrazovanje, kao i prostore za sportske, kulturne događaje, mjesta provođenja slobodnog vremena i medije“.

Na žalost, u većini europskih zemalja – uključujući i zemlje koje su sudjelovale u GEAR I i II projektu- ovakve aktivnosti nisu dio školskih programa; profesori i profesorice nemaju sluha za ovu tematiku, niti su posebno educirani u ovom području. Zbog toga i oni sami imaju stereotipnu rodnu percepciju i u skladu s tim i njihovo postupanje prema učenicima i učenicama je diskriminirajuće, ovisno o njihovu spolu. Štoviše, sami profesori i profesorice ne moraju biti svjesni da je njihovo ponašanje rodno stereotipno i diskriminirajuće, i da često dodatno učvršćuju stereotipne rodne uloge. Ovim programom želimo pridonijeti mijenjanju ove situacije. Želimo usmjeriti pažnju profesora i profesorica na ovaj problem, i voditi ih ka identifikaciji i mijenjanju njihovih rodni stereotipa.

Ovaj program nije usmjeren na **najmlađe učenike i učenice**, iako sve stručnjakinje i stručnjaci koji su radili na stvaranju ovog materijala dijele duboko uvjerenje da s preventivnim djelovanjem usmjerenim uklanjanju rodni stereotipa unutar obrazovnog sustava treba početi što je ranije moguće (točnije, od vrtićke dobi). Nadalje, smatraju da je materijal prikladan za djecu u dobi od 12 godina i da su gotovo sve aktivnosti modula koji se odnose na rodne stereotipe i rodnu ravnopravnost kao i na kvalitetne i štetne veze se mogu koristiti i s djecom mlađom od 12 godina. Međutim, u mnogim zemljama se još uvijek vode velike rasprave oko toga koja je dječja dob prikladna za uključivanje u ovakve intervencije, i u obrazovnim sustavima su veliki otpori. Zbog toga se slični programi ne primjenjuju ni u osnovnoškolskoj dobi. Kako bi se izbjegao taj problem, odlučeno je da se u ovim zemljama krene s druge strane, točnije, da se s preventivskim programima počne na višim razinama, i zatim krene prema nižim razinama.

Iako su djeca izložena rodni stereotipima od rođenja, zbog čega je važno početi s njihovom dekonstrukcijom što je ranije moguće, dob od 14+ godina je također od ključne važnosti, jer je to vrijeme kad adolescenti i adolescentice stupaju, ili su već stupili u prve romantične veze. Školski sustav može biti ključno mjesto za intervenciju i pružanje informacija i vještina nužni da bi izbjegli nasilje u vezama, bilo kao počinitelji/ce, ili žrtve, te kako se suprotstaviti nasilju.

Nakon uspješne provedbe s mladima starijim od 14 godina, u okviru prethodnog projekta „Podizanjem svijesti o rodnoj jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama I” (GEAR I), primjenjivost edukativnog materijala za mlađe (u dobi 12+) će biti pilotirano u okviru trenutnog projekta (GEAR II).

¹ Grčka, Njemačka, Austrija, Hrvatska, Cipar, Španjolska, Rumunjska

Hrvatski programski paket Rodnom jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama

PROGRAMSKI PAKET UKLJUČUJE:

Knjižica I: Projekt "Podizanjem svijesti o rodnoj jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama II"

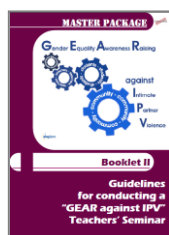
Knjižica II: Vodič za provođenje seminara za nastavnike i nastavnice

Knjižica III: Priručnik za nastavnike i nastavnice

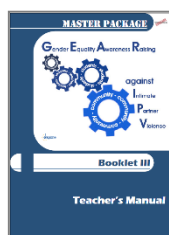
Knjižica IV: Aktivnosti za učenike i učenice

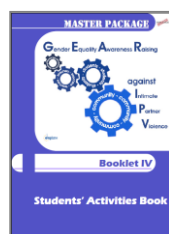
U **knjižici I** opisuje se pristup i projekt u kontekstu u kom je razvijen ovaj program, i daje sugestije kako promicati program, akcije i materijale, kako doći do ciljnih grupa, te kako na državnoj razini zagovarati uvođenje ovog programa u program srednjih škola.

Knjižica II, „Vodič za provedbu seminara za profesore i profesorice“ za cilj ima dati upute za provedbu standardiziranih treninga za profesore i profesorice, iz jedne ili više zemalja, koji imaju namjeru provoditi radionice sa mladima i djecom u razredu (ili drugom okruženju).

Knjižica III za cilj ima pružiti korisne šire informacije, kao i savjete kako organizirati radionice, te detaljne upute po koracima, kako provesti, dokumentirati i evaluirati radionice u razredu. Glavni dio čine detaljno opisane aktivnosti, koje su prilagođene primjeni u razredu.

Knjižica IV, koja je namijenjena učenicima i učenicama, i usko vezana uz knjižicu III, sadrži radne listove i sažetke koji se mogu koristiti za vrijeme primjene radionica.

A. Pristup Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama

A.1. Kakav je to pristup "Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama"?

Pristup "Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama" predstavlja koordiniranu akciju primarne prevencije nasilja u partnerskim vezama kroz edukaciju nastavnika/ca te senzibilizaciju i osvještavanje srednjoškolaca/ki o pitanjima vezanim uz rodnu ravnopravnost. Pomoću niza radionica koje uključuju interaktivne aktivnosti u razredu i uz facilitaciju osposobljenih nastavnika/ca, učenike/ce se potiče da identificiraju i vrednuju kulturalno "naslijeđene" i duboko ukorijenjene stereotipne percepcije rodni uloga- koje često vode ka nasilju u intimnim partnerskim vezama- i mijenjaju ih.

Namjera je da učenici/e pristupe razlikama među spolovima, ne kao superiornosti ili inferiornosti jednog spola nad drugim, nego kao ono što one zapravo jesu, odnosno individualne razlike između muškaraca i žena te da razumiju da rodne razlike nisu nerazdvojive od spola već da se radi o društvenim konstruktima.

U namjeri postizanja cilja, pristup "Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama" predlaže implementaciju preventivnih aktivnosti u kontekstu obrazovnog sustava. Ciljevi učenja, planiranje, metode i metodologija implementacije aktivnosti sadržani su u četiri knjižice svakog *Nacionalnog paketa* i razvijeni na temelju *Glavnog programskog paketa* "Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama".

Pristup "Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama" ima neke važne karakteristike koji ga čine primjerom dobre prakse. Točnije, pristup "Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama":

- Dovodi u vezu **nasilje u partnerskim vezama i rodnu neravnopravnost** i čini to pomoću aktivnih tehnika učenja i iskustvenih aktivnosti za adolescente/ice
- **usmjereno na mlade**: mladi su vođeni (a ne podučavani) **da istraže** vlastite stavove

I utjecaj koji oni imaju na njihove živote, jednako kao i da **"otkriju"** i vježbaju životne vještine koje će im omogućiti da razviju kvalitetne veze, **bez nasilja**

- osigurava **material za korištenje** za provedbu **cjelovite intervencije** (seminar za nastavnike/ce- radionice za učenike/ce-evaluacija)
- sadrži snažnu **evaluacijsku komponentu** (alati i metodologija) procesa i efikasnu evaluaciju (uključujući također mjere za održivost interevencijskog učinka)
- **je učinkovit**: rezultati evaluacije implementacije projekta pokazuju da je intervencija (seminara za nastavnike/ce i radionice za učenike/ce) krajnje učinkovita
- **nudi** (u Glavnom programskom paketu) **metodologiju i alate** za razvoj kulturalno prikladnog materijala za različite zemlje
- **dostupan** za primjenu u **sedam europskih zemalja** (7 nacionalnih paketa već dostupni); intervencija je pilotirana u svih sedam zemalja
- **predstavlja detaljno ispunjavanje Članka 14.** Konvencije Vijeća Europe (2011) o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji.

A.1.1. Identitet projekta

Projekt **“Podizanjem svijesti o rodnoj jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama”** [JLS/2008/DAP3/AG/1258] bila je akcija u trajanju od 24 mjeseca (prosinac 2009-studen 2011), ko-financirana od strane Europske komisije (Daphne III program, Opća uprava za pravdu, slobodu i sigurnost) i organizacija sudionica.

U projektu je sudjelovalo pet organizacija iz četiri zemlje: tri države članice EU-27 (Austrija, Njemačka i Grčka) i jedna zemlja kandidatkinja (Hrvatska). Projekt je koordinirala Europska mreža protiv nasilja-EAVN iz Grčke a partnerske organizacije bile su: SPI Forschung hGmbH (Njemačka), Mreža skloništa za žene Austrije (AÖF)/ Informacijski centar protiv nasilja (Austrija) i Helenska udruga učitelja i učiteljica za zdravstveni odgoj (Grčka) dok je CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje (Hrvatska) bio pridruženi partner. Vanjska evaluatorica projekta bila je prof. Carol Hagemann-White.

Projekt **“Podizanjem svijesti o rodnoj jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama II”** [JUST/2013/DAP/AG/5408] bila je akcija u trajanju od 26 mjeseci (listopad 2014-studen 2016), ko-financirana od strane Daphne III programa Europske unije. Ovaj projekt je također koordinirala Europska mreža protiv nasilja-EAVN iz Grčke a vanjska evaluatorica projekta bila je prof. Carol Hagemann-White. U projektu je sudjelovalo pet organizacija iz pet zemalja članica EU-28: CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje (Hrvatska), Mediteranski institut za rodne studije -MIGS (Cipar), Osmijeh djeteta (Grčka), Udruženje za rodnu ravnopravnost i slobodu -ALEG (Rumunjska) i Plataforma unitària contra les violències de gènere (Španjolska).

A.1.2. Postignuća Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezamaIPV” achieve?

Cilj je bio doprinijeti zaštiti djevojaka i žena od svih oblika rodno-uvjetovanog nasilja

Jednako kao doprinijeti razvoju javno-zdravstvenih politika i praksi koje promoviraju rodnu ravnopravnost. Alat kojim se željelo postići cilj predstavlja Glavni programski paket i Nacionalni paketi “Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama”¹.

Glavna postignuća projekta su:

a) razvoj i distribucija kulturalno- adaptiranog, revidiranog na temelju rezultata evaluacije- **Glavnog programskog paketa** i četiri **Nacionalna paketa** (austrijski, hrvatski, njemački i grčki)

b) **senzibilizacija adolescenata/ica** (putem radionica za učenike/ce u tri države članice) o štetnom utjecaju rodni stereotipa, njihovoj dekonstrukciji i razvoju sigurnih i kvalitetnih veza bez nasilja, i posljedično, c) povećana mogućnost otkrivanja slučajeva nasilja kod mladih koji su senzibilizirani putem radionica; povećana sposobnost nastavnika/ica (putem seminara za nastavnike/ce u tri države članice), d) razumijeti pitanja vezana uz rodne stereotipe, primjerice kako su vezni uz manifestaciju rodno-uvjetovanog nasilja i znakovi upozorenja kod ovakvih slučajeva; e) koristiti proizvedeni material za implementaciju radionica “Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama” sa srednjoškolcima/kama.

U kontekstu projekta “Podizanjem svijesti o rodnoj jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama II”, razvijeno je **revidirano izdanje Glavnog programskog paketa** na temelju kojeg su kreirana **tri nova Nacionalna paketa** (ciparski, rumunjski i španjolski), i evaluirana dok su dva postojeća paketa **ažurirana** (hrvatski i grčki).

Pomoću Nacionalnih paketa, glavne intervencije projekta (**seminari za nastavnike/ce i radionice za učenike/ce**) su implementirani i evaluirani u pet država članica; nadalje, material i intervencije su pilotirani **sa visoko-rizičnom skupinom djece i mladih** u tri države članice.

Nadalje, namjeravajući proširiti **senzibilizaciju za ova pitanja na širu adolescentsku populaciju**, korišteno je **vršnjačko informiranje**: adolescenti/ce koji/e su sudjelovali u radionicama “Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama” imali su mogućnost kreiranja poruka za vršnjake usmjerenih na prevenciju putem kampanje na internetu a održano je i pet **Nacionalnih konferencija** u pet država članica.

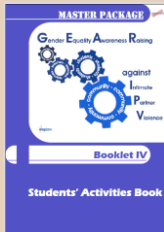
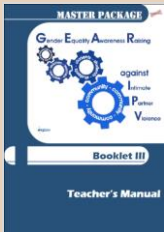
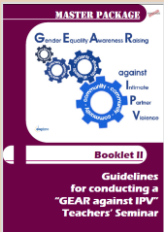
Još jedna novo- dodana komponenta u kontekstu ovog projekta je mapiranje **preventivnih i suportivnih inicijativa usmjerenih na nasilje u partnerskim odnosima mladih i seksualno nasilje** u pet država članica; predviđeno je da će ovo mapiranje biti upotpunjeno za više država članica, putem doprinosa delegata/kinja iz 28 država članica i 8 država kandidatkinja/potencijalnih kandidatkinja koje će biti pozvane na sudjelovanje na **Europskoj konferenciji** sa glavnim ciljem **šire distribucije materijala i pristupa “Rodnom**

¹ Razvoj Glavnog programskog paketa i Nacionalnih paketa opisan je detaljno u poglavlju A4 i u Dijelu B, Knjižice I Glavnog programskog paketa (gear-ipv.eu/images/Master_GEAR_against_IPV_Booklet_I_RevEd.pdf).

jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama”.

Projekt “Podizanjem svijesti o rodnoj jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama II” u Hrvatskoj uključio je slijedeće aktivnosti:

- ⇒ nadogradnju hrvatskog paketa *Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama*
- ⇒ provedbu i evaluaciju **seminara** za 50 nastavnika iz različitih dijelova Hrvatske [trajanje seminara: 24 sata (3 dana)]
- ⇒ provedbu i evaluaciju 10 **radionica** za **osnaživanje adolescenata/ica** u srednjim školama, u različitim dijelovima Hrvatske (minimalno trajanje svake radionice: 13 nastavnih sati)
 - ⇒ realizacija **informativne kampanje i kampanje podizanja svijesti o rodno uvjetovanom nasilju za adolescente/ice**, putem materijala i poruka proizašlih iz radionica provedenih na temelju onoga što su stvorili adolescenti/ice
 - ⇒ **predstavljanje projektnih rezultata** na Konferenciji s aktivnim uključivanjem adolescenata/ica i nastavnika/ica koji su sudjelovali u radionicama
- ⇒ **promocija i lobiranje za uključivanje edukacijskih materijala i radionica za podizanje svijesti adolescenata/ica u nastavne programe** srednjih škola
- ⇒ **Europska konferencija** koja će se održati u Ateni s ciljem širenja pristupa i rezultata projekta „Podizanjem svijesti o rodnoj jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama”, kako bi se razvili novi nacionalni paketi za sve države Europske unije, kao i države kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje.

B. LOBIRANJE ZA HRVATSKI PAKET "RODNOM JEDNAKOŠĆU PROTIV NASILJA U INTIMNIM PARTNERSKIM VEZAMA"

B. LOBIRANJE ZA HRVATSKI PAKET "RODNOM JEDNAKOŠĆU PROTIV NASILJA INTIMNIM PARTNERSKIM VEZAMA"

U ovom poglavlju, predložene su specifične akcije za hrvatski paket: prvo, lobiranje za integraciju radionica "Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama" u kurikulum srednjih škola, i drugo, promoviranje hrvatskog programskog paketa.

B.1. Povećanje održivosti hrvatskog paketa "Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama" i zagovaranje za integraciju materijala u obrazovni kurikulum

Lobiranje predstavlja napor pojedinca/ke-ili grupe pojedinaca/ka koji dijele zajedničku ideju-da utječu na donositelje odluka kako bi ih uvjerili da poduzmu korake u smjeru željene akcije. U svakom nacionalnom paketu "zajednička ideja" za koju je potrebno lobirati na nacionalnom nivou je implementacija projekata primarne prevencije nasilja u partnerskim vezama u obrazovni sustav i stalna integracija odgovarajućeg materijala u školski kurikulum, osiguravajući na taj način održivost prevencije.

Kurikulum srednjih škola u RH sadrži Zdravstveni odgoj (ZO) kao obavezni sadržaj od šk. god. 2012./2013. za sve razrede osnovne i srednje škole. Provedba nastave predviđena je u sklopu sata razrednika, dok je satnica propisana posebno za svaki razred osnovne i srednje škole do najviše 12 sati. Nastavni plan i program sastoji se od 4 modula:

1. Živjeti zdravo
2. Prevencija nasilničkog ponašanja
3. Prevencija ovisnosti
4. Spolna/rodna ravnopravnost i odgovorno spolno ponašanje

S obzirom na kurikulum Zdravstvenog odgoja, nacionalni paket "Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama" može poslužiti kao nadopuna priručnicima za provedbu Zdravstvenog odgoja, odnosno modula "Prevencija nasilničkog ponašanja". Nadalje, evaluacija Zdravstvenog odgoja iz srpnja 2014. od strane *Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja* ("Izveštaj o vanjskom vrednovanju provedbe zdravstvenog odgoja šk. godine 2012./2013. i 2013./2014.") **donosi zaključke i preporuke za poboljšanje provedbe zdravstvenog odgoja.** Jedan od zaključaka je potreba za razradom dodatnih materijala za izvođenje nastave zdravstvenog odgoja te potreba za kontinuiranim stručnim usavršavanjem o sadržajima ZO za sve nastavnike/ce i stručne suradnike/ce. S druge strane, **preporuke** za poboljšanje provedbe uključuju, između ostalog, i kontinuiranu edukaciju nastavnika/ca u području zdravstvenog odgoja te prijedlog da se škole precizno upute na mogućnosti suradnje s različitim institucijama, lokalnim tijelima, organizacijama civilnog društva kako bi se olakšala provedba zdravstvenog odgoja.

Odgovornost za lobiranje za integraciju hrvatskog obrazovnog paketa "Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama" u kurikulum srednjih škola leži većinom na CESI, organizaciji koja je razvila programski paket za Hrvatsku.

Razvoj lokalnih partnerstava sa glavnim akterima: CESI će nastaviti raditi na izgradnji lokalnih partnerstava sa pojedincima/kama i organizacijama koje dijele isti cilj a to je prvenstveno primarna prevencija nasilja u partnerskim vezama mladih i seksualnog nasilja te koje su spremne doprinijeti promociji obrazovnog paketa i lobiranju za uključivanje radionica "Rodnom jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama" u srednje škole na lokalnom ili nacionalnom nivou.

Također, biti će uspostavljena i suradnja sa različitim ekspertima/icama, obrazovnim institucijama koje se bave prevencijom nasilja u partnerskim vezama, lokalnim vlastima, organizacijama civilnog društva, udrugama nastavnika i roditelja, ali i sa nastavnicima/ama, roditeljima i učenicima/ama.

Lobiranje za aktivno uključivanje donositelja odluka na nacionalnom nivou: U Hrvatskoj, glavni donositelji odluka, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta i Agencija za odgoj i obrazovanje imaju mogućnost "institucionalizacije" programa. Za provedbu radionica "Rodnom jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama" u školama, CESI je 2015. godine dobio dozvolu Ministarstva znanosti i obrazovanja te pozitivno stručno mišljenje Agencije za odgoj i obrazovanje. Ovdje se radilo o jednokratnoj dozvoli za provedbu međunarodnog projekta "Podizanjem svijesti o rodnoj ravnopravnosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama- GEAR II". Međutim, kako bi program postao integralnim dijelom obrazovnog sustava, potrebno je pristupiti AZOO i MZO s namjerom da se program započne sasmostalno provoditi u školama, ili ono što je vjerojatnije, da se ovi sadržaji provode u okviru Zdravstvenog odgoja (ZO) i modula vezanog uz prevenciju nasilničkog ponašanja kako bi se ojačala komponenta prevencije nasilja u partnerskim vezama mladih u okviru ZO.

Lobiranje za "Rodnom jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama" na lokalnom nivou: lobiranje na lokalnom nivou usko je povezano sa lobiranjem na nacionalnom nivou. Ukoliko je program dobio dozvolu donositelja odluka na nacionalnom nivou biti će ga jednostavnije i lakše implementirati na lokalnom nivou, odnosno na razini srednjih škola. Odluku o implementaciji radionica na lokalnom nivou donose ravnatelji/ce škole koji mogu odobriti provedbu programa na nivou škole ali kontinuirana provedba će ipak ovisiti o nadležnim institucijama kao što je MZO.

B.1.1. Diseminacija i promocija hrvatskog obrazovnog paketa "Rodnom jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama"

Metode diseminacije i promocije hrvatskog obrazovnog paketa "Rodnom jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama". Diseminacija ima tri cilja: informirati, senzibilizirati i lobirati (što je već prezentirano u dijelu B.1). Diseminacija obrazovnog paketa i promocija implementacije radionica može se specificirati na sljedeći način:

Informiranje se većinom odnosi na pojedince i organizacije koji nisu dio ciljne skupine projekta ali bi trebali biti upoznati s problemom nasilja u partnerskim vezama i seksualnog nasilja te preventivnim naporima u ovim područjima. Iako nije nužno da ih se informira o tehničkim detaljima vezanim uz radionice ili obrazovni paket, važno je informirati ih o značaju i korisnosti radionica za mlade. Ovaj tip diseminacije može pomoći, barem na lokalnoj razini, da se ljude informira o postojanju obrazovnog materijala i u prihvaćanju implementacije radionica u školama. U ovom slučaju, ciljna grupa mogu biti roditelji/skrbnici srednjoškolaca/ki, kao potencijalnih sudionika/ca radionica u školama ili pak novinari/ke koji su u poziciji da informiraju širu javnost o programu.

Roditelji/staratelji mogu biti informirani putem pisama (vidi poglavlje B.2.) ili drugih informativnih materijala, kao što je letak projekta distribuiranih putem udruga roditelja/staratelja; priopćenja za medije, te objave na relevantnim web i fb stranicama.

Senzibilizacija: U ovom slučaju, diseminacija hrvatskog obrazovnog paketa *"Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama"* usmjerena je na učenike/ce i nastavnike/ce u srednjim školama. Ove ciljne grupe trebaju biti senzibilizirane o važnosti intervencije i direktnim koristima kako bi odlučile sudjelovati u implementaciji projekta. Važno je detaljno informirati učenike/ce i nastavnike/ce o važnosti projekta, o rasprostranjenosti i prirodi problema na koji program utječe a nastavnici/e također moraju biti informirani o ostalim tehničkim značajkama (kao što je obavezan trening za nastavnike/ce i proces implementacije) projekta. Ostale ciljne skupine mogu biti: a) različite agencije koje se bave pitanjima obrazovanja i stručnog usavršavanja, organizacije civilnog društva u području obrazovanja, promocije zdravlja, rodne ravnopravnosti ili prevencije nasilja, b) budući nastavnici/e ili drugi profesionalci/ke iz ovih područja do kojih se može doći putem pojedinih fakulteta/sveučilišta.

Lobiranje donositelja odluka: Odluka se odnosi na prihvaćanje projekta, odobrenje za integraciju programa u kurikulum srednjih škola te njegovu provedbu na nacionalnom nivou. O trajnom, ali i privremenom, uvođenju obrazovnih sadržaja u kurikulum škole odlučuje Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Stoga ove aktivnosti trebaju biti usmjerene na MZO i osobe na ključnim pozicijama koje su zadužene za donošenje ovakvih odluka. Ove osobe trebaju biti detaljno informirane o koristima i zahtjevima projekta te o evaluaciji učinka projekta kako bi lakše mogli donijeti odluku o uvođenju programa u škole.

Načini diseminacije hrvatskog obrazovnog paketa *"Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama"*

Različita sredstava se mogu koristiti kako bi diseminirali hrvatski obrazovni paket *"Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama"* i projektne aktivnosti, ovisno o ciljnoj grupi.

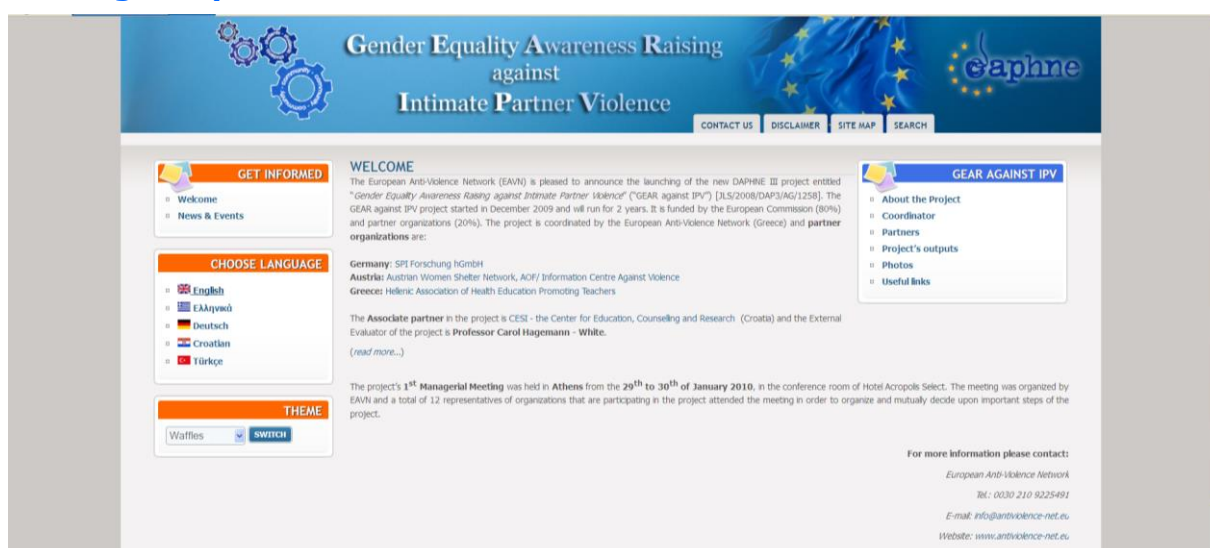
Sredstva koja se mogu koristiti su:

Web stranice (Internet):

Web stranica "Rodnom jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama II":
www.gear-ipv.eu

Web stranica "Rodnom jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama":
www.1st.gear-ipv.eu

CESI- Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje, Web stranica
www.cesi.hr, Facebook <http://www.facebook.com/CentarCESI>, Youtube
<http://www.youtube.com/ravnopravnost>

Web stranice srednjih škola: Obavijest o postojanju obrazovnog paketa "Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama" može se poslati srednjim školama u Republici Hrvatskoj kako bi one stavile obavijest na svoje web stranice. Također informacija se može poslati i specijaliziranom web portalu za škole (Skole.hr, <http://www.skole.hr/>).

E-mailing liste i e-mail adrese: Putem mailing lista i e-mail adresa potencijalnim korisnicima/ama (npr. profesionalne udruge, udruge nastavnika/ca, vijeća za prevenciju, knjižnice, pojedini fakulteti, itd.) se može poslati kratka informacija o postojanju obrazovnog paketa "Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama" sa linkom sa kojeg se mogu preuzeti priručnici.

Medijska promocija:

Medijska prioćenja, intervjui, izjave i sl. mogu se koristiti kao komunikacijska sredstva tokom različitih faza provedbe projekta (primjerice, kada je dovršen obrazovni paket, prije ili nakon implementacije radionica u školama, za vrijeme provedbe nacionalne kampanje ili nacionalne konferencije, nakon obajve rezultata evaluacije provedbe programa u školama). Medijska promocija može poslužiti u informiranju zainteresirane javnosti i ciljnih skupina ali i efikasan način lobiranja na nacionalnoj i/ili lokalnoj razini.

Letak projekta (na hrvatskom i engleskom jeziku) i ostali materijali koje su učenici/e kreirali na radionicama i u okviru kampanje informiranja mladih o prepoznavanju kvalitetnih i štetnih veza, te važnosti reagiranja u situacijama kada se nasilje događa:

Učenički radovi uključuju radove na temu prevencije nasilja u vezama u obliku kratkih filmova, video i likovnih radova, plakata i slogana. Radovi su dostupni na FB stranici Nasilne veze su bezveze.

Organizacija konferencije: U okviru projekta *"Podizanjem svijesti o rodnoj ravnopravnosti protiv nasilja u partnerskim odnosima - GEAR II"* održana je nacionalna konferencija. O važnosti rada s mladima na prevenciji nasilja i ulozi i djelovanju institucija na konferenciji su govorili Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova i predstavnice/i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Agencije za odgoj i obrazovanje, Pravobraniteljice za djecu, i Ministarstva unutarnjih poslova. Također, predstavljene su i aktivnosti provedene u okviru projekta uz prezentacije učenika i učenica iz 12 srednjih škola iz različitih dijelova Republike Hrvatske koji su sudjelovali u provedbi pilot programa edukacije i kampanji podizanja svijesti o ravnopravnosti spolova i rodno uvjetovanom nasilju. Predstavljen je i edukacijski paket za nastavnike/ce i učenike/ce osmišljen u okviru projekta i rezultati evaluacije učinkovitosti pilot programa. U okviru pilot programa, **12 srednjoškolskih profesorica i stručnih suradnica** provele su **12 radionica** (odnosno 98 sesija) na kojima je sudjelovalo **328 učenika i učenica**.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta odobrilo je provedbu projekta a Agencija za odgoj i obrazovanje dala je pozitivno stručno mišljenje o edukativnom materijalu i također, odobrilo provedbu projekta.

Objava radova u znanstvenim časopisima: ovo je najprikladniji način informiranja znanstvene i akademske zajednice, bilo nacionalno ili internacionalno, o projektu i rezultatima evaluacije projekta. Objavljeni rezultati efikasnosti intervencije mogu biti prvi korak ka prihvaćanju programa "Rodnom jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama" kao primjer dobre prakse rada u obrazovnom sustavu na primarnoj prevenciji nasilja u partnerskim vezama i rodno-uvjetovanog nasilja.

Diseminacija hrvatskog obrazovnog paketa "Rodnom jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama":

Lokalni nivo

- Nastavnici/e, stručni suradnici/e koji mogu implementirati program
- Učenici/e srednjih škola
- Lokalne vlasti (na razini općina, županija, profesionalne udruge nastavnika/ca, udruge roditelja)
- Organizacije civilnog društva koje se bave rodno-uvjetovanim nasiljem i nasiljem u partnerskim vezama
- Mediji (televizije, radio stanice, novine, internetski portal, itd.)
- Opća populacija

Nacionalni nivo

- Donositelji odluka u području obrazovanja i/ili prevencije nasilja u partnerskim vezama (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Agencija za odgoj i obrazovanje)
- Mediji (televizije, radio stanice, novine, internetski portal, itd.)
- Znanstvena zajednica (područje društveno-humanističkih znanosti)
- Organizacije civilnog društva

B.1.2. Nacionalna "strategija" diseminacije za projekt i hrvatski obrazovni paket "Rodnom jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama":

Koristeći informacije iz prethodnih poglavlja može se pristupiti planiranju strategije diseminacije projekta i hrvatskog obrazovnog paketa "Rodnom jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama" koja se može odvijati u dvije faze.

U Tablici B1. mogu se ubilježiti sve potrebne informacije koje će poslužiti sistematskoj diseminaciji Nacionalnog obrazovnog paketa i projekta (materijal, informacije ili vijesti koje ste diseminirali/ili želite diseminirati, koje ciljne grupe želite obuhvatiti, vrijeme diseminacije, itd.).

Tablica B2 može se koristiti za organiziranje vlastite strategije diseminacije bilježeći što ste diseminirali, kome, s kojim ciljem, na koji način, itd. Neke ideje za popunjavanje tablica B1 i B2 prikazane su u nastavku.

Primjer Tablica B1. Priprema za razvoj strategije diseminacije za Hrvatsku projekta i hrvatskog obrazovnog paketa "Rodnom jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama"

Materijal/Informacije za diseminaciju	Populacija-Ciljna grupa	Metode diseminacije /alati	Vrijeme	Odgovorna osoba/organizacija
♦ Hrvatski obrazovni paket "Rodnom jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama" ♦ Informacije o programu ♦ Evaluacija rezultata radionica ♦ Elektronska verzija, itd.]	♦ Učenici/e ♦ Roditelji ♦ Nastavnici/e ♦ Opća populacija, itd.	♦ Priopćenja za medije ♦ Pisma ♦ Znanstvene publikacije ♦ Prezentacije na konferencijama itd.	♦ Za vrijeme konferencija ♦ Na početku školske godine, itd.	♦ Profesionalci/ke zaduženi za Nacionalni paket ♦ Stručnjaci/kinje u području prevencije rodno-uvjetovanog nasilja, itd.]

Tablica B1. Potrebne informacije za razvoj strategije diseminacije za projekt i hrvatski obrazovni paket "Rodnom jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama"

Materijal/Informacije za diseminaciju	Populacija-Ciljna grupa	Metode diseminacije/alati	Vrijeme diseminacije	Odgovorna osoba /organizacija
1.	1.	1.	1.	1.
2.	2.	2.	2.	2.
3.	3.	3.	3.	3.
4.	4.	4.	4.	4.
5.	5.	5.	5.	5.
6.	6.	6.	6.	6.
7.	7.	7.	7.	7.
8.	8.	8.	8.	8.
9.	9.	9.	9.	9.
10.	10.	10.	10.	10.
11.	11.	11.	11.	11.
12.	12.	12.	12.	12.
13.	13.	13.	13.	13.
14.	14.	14.	14.	14.
15.	15.	15.	15.	15.

Tablica B.2. Plan diseminacije projekta i hrvatskog obrazovnog paketa "Rodnom jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama"

Cilj	Specifičan cilj	Materijal za diseminaciju	Populacija-Ciljna grupa	Metode diseminacije/alati	Vrijeme
Informiranje					
Osviještavanje/senzibilizacija					
Lobiranje					

Tablica B2. Primjer nacionalne strategije diseminacije projekta i hrvatskog obrazovnog paketa "Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama"

	Specifičan cilj	Materijal za diseminaciju	Populacija-Ciljna grupa	Metode diseminacije/alati	Vrijeme
Informiranje		♦ [Letak sa informacijama o projektu	♦ Roditelji	♦ Slanje obavijesti/mailova udrugama roditelja	♦ Početak šk. godine
Osviještavanje/senzibilizacija		♦ [CD sa obrazovnim paketom "Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama"	♦ Nastavnici/e	♦ Slanje obavijesti putem agencija zaduženih za srednjoškolsko obrazovanje ♦ Web stranice udruženja nastavnika/ca	♦ Početak šk. godine
Lobiranje		♦ Evaluacijski rezultati radionica	♦ Donositelji odluka/ stručne osobe zadužene za razvoj srednjoškolskih kurikuluma	♦ Priopćenje za medije ♦ E-mailovi ♦ Informacije objavljene u različitim vrstama medija	♦ Nakon što su mediji izvijestili o slučaju zlostavljanja ♦ Publiciranjem podataka ili hrvatskog izvještaja vezanog uz problem nasilja u partnerskim vezama

B.2. "Zašto škole trebaju ovakav program?"

Iako je u potpunosti jasno da su materijal, seminar za nastavnike/ce i detaljan opis metodologije implementacije nužni uvjeti za donositelje/ice odluka, nastavnike/ce i učenike/ce da podrže intervenciju "*Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama*", to samo po sebi nije dovoljno. Važan uvjet je taj da ciljne skupine razumiju važnost implementacije programa u razredu. Postoji puno različitih načina kako pristupiti ciljnim grupama i prenijeti im informaciju o važnosti implementacije projekta, bez obzira na odabrani način implementacije ali i informaciju o ciljevima i važnosti programa koji će biti prilagođen stilu i sadržaju prikladnom za svaku ciljnu grupu. Četiri primjera hipotetskih pisama koja slijede u nastavku donose argumente koji se mogu koristiti kako bi objasnili koristi implementacije programa. Argumenti su predstavljeni u obliku pisma koje se odnosi na četiri različite ciljne grupe (učenike/ce i njihove roditelje, implementatore/ice i donositelje odluka) kako bi im predstavili koristi programa. Pismo kao oblik komunikacije je odabrano jer smatramo da predstavlja najefikasniji pristup ciljnim grupama. Primjerice, pismo za učenike/ce uključuje informacije koje nastavnik/ica može koristiti kako bi usmeno informirao/la razred o implementaciji radionica i pozvao/la ih da se priključe.

Format za prijenos poruke ciljnim grupama kao i argumenti sadržani u oglednim primjercima pisama mogu se adaptirati od strane stručnjaka/kinja iz područja obrazovanja, zdravlja, rodne ravnopravnosti, prevencije nasilja koji žele poduprijeti implementaciju programa koristeći materijale i proces opisan u Nacionalnom programskom paketu razvijenom za određenu zemlju.

Draga učenice/učeniku...

Želim/želimo te obavijesti o radionici "Rodnom jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama" koja će se održati ovdje, u tvojoj školi.

Svatko od nas je čuo, čitao ili vidio vezu u kojoj postoje problemi. Najteži oblik problema je kad je jedan partner nasilan prema drugome. Ono čega obično nismo svjesni je kako nastane takva situacija u vezi.

Kroz igre i interaktivne aktivnosti u vašem razredu, radionice mogu pomoći tebi i ostalim učenicima/ama otkriti mišljenja/stavove o muškarcima i ženama, koji iako su česti, predstavljaju rodne stereotipe. To znači da takvi stavovi nisu istiniti jer iskrivljuju stvarnost rodnih uloga i njihovih karakteristika i često vode u štetne veze, kao što su primjerice nasilne veze.

Također, imati ćete prilike naučiti prepoznavati znakove upozorenja koji ukazuju na štetnu vezu, kao i što činiti ako naiđete na takvu vezu, bilo vašu ili vaših prijatelja/ica. Snažno vjerujemo da su svi odrasli, muškarci i žene, kada su bili djeca imali priliku dobiti informacije o ovim pitanjima na radionicama, onda bi sigurno danas bilo manje štetnih veza.

Smatramo da se ovo pitanje tiče svih nas i vjerujemo da su mladi vaših godina sposobni za stvaranje kvalitetnih veza, jer onda smo napravili važan korak prema stvaranju društva bez nasilja, gdje svatko svakoga poštuje.

Nadam/o se da ćemo se susresti na radionici i želim/o ti sve najbolje,

Ime provoditelja/ice radionica

Dragi roditelji/staratelji...

Ovim putem želimo vas informirati o programu *"Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama"* koji će se održati u školi vašeg djeteta.

Kroz igre i interaktivne aktivnosti prikladne dobi vašeg djeteta, radionica želi senzibilizirati mlade o pitanjima rodne ravnopravnosti te o načinu na koji mogu prepoznati da li je veza kvalitetna, štetna ili čak nasilna.

Radionica nastoji pomoći mladima da prepoznaju i pronađu načine kako "izgraditi" kvalitetnu vezu i kako potražiti pomoć ako bude bilo potrebno, bilo za sebe bilo za prijatelje/ice.

Radionicu će provoditi "ime nastavnika/ce" i odvijati će se kroz "# sesija.

Vjerujemo da je izuzetno važno za djecu, *buduće muškarce i žene u našem društvu*, da usvoje što je ranije moguće u životu, zdrave modele za oba spola i za vezu, te se iz tog razloga nadamo da ćete dopustiti vašem djetetu da sudjeluje na radionici, ako to želi.

Za sva dodatna pitanja i informacije, slobodno kontaktirajte provoditelja/icu radionica, telefonom/e-mailom <kontakt>

Srdačno,

Ime i potpis provoditelja/ice radionica i/ili ravnatelja/ice škole

Dragi nastavnici/e..

Materijal *"Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama"* za implementaciju aktivnosti u razredima sa učenicima/ama srednjih škola, naglašava važnost i podupire ključnu ulogu nastavnika/ca, te podučavanja generalno, u promociji zdravlja i kvalitetnih i ravnopravnih veza među učenicima/ama.

Ovaj cilj može biti ostvaren kroz promociju rodne ravnopravnosti, dekonstrukciju široko rasprostranjenih i, obično kulturalno naslijeđenih, rodni stereotipa i posljedično kroz primarnu prevenciju svih oblika rodno-uvjetovanog nasilja i nasilja u partnerskim vezama.

Implementirajući projekt koji ćete adaptirati prema potrebama vaših učenika/ca i ograničenjima obrazovnog sistema, mladima ćete pružiti priliku da aktivno sudjeluju u aktivnostima koje će im pomoći da razumiju rodne uloge i odnose, propitaju uvjerenja o kvalitetnim i štetnim vezama i ponašanjima te na koji način štetna ponašanja dovode do rodno-uvjetovanog nasilja. Naš je cilj pružiti adolescentima/icama praktične vještine koje će im omogućiti da uspostave kvalitetne partnerske veze u ovom trenutku i u budućnosti.

"Priručnik za nastavnike/ce" (Knjižica III) sadrži sve potrebne informacije o pitanjima rodne ravnopravnosti, detaljne upute kako osmisлити radionicu na temelju učeničkih potreba te upute za provedbu aktivnosti u razredu. "Aktivnosti za učenike/ce" (Knjižica IV) sadrži materijal koji se lako može umnožiti i koji prati aktivnosti iz priručnika za nastavnike/ce.

Vjerujemo da vi kao edukator/edukatorica, dijelite naš stav o tome da je potrebno pripremiti mlade za život osolobođen od štetnih intimnih veza te im osvijestiti da pitanje rodne ravnopravnosti i nasilja u partnerskim vezama nije privatna stvar, već ozbiljan javno-zdravstveni problem koji pogađa sve. Također, važno je pružiti mladima vještine potrebne za uspostavu kvalitetnih partnerskih veza ali i vještine potrebne da bi prekinuli krug nasilja.

Uloga nastavnika/ca je od posebne važnosti, ne samo zato što implementacija aktivnosti u obrazovnom sistemu zavisi od njih, već i zato što oni djeluju kao multiplikatori zahvaćajući učenike, kolege, roditelje i zajednicu u cjelini.

Sigurni smo da se ciljevi projekta poklapaju sa ciljevima vaših nastavnih jedinica te na taj način proširujući utjecaj i doseg obrazovnog sistema.

Srdačno,

Ime i potpis stručne osobe

Dragi Ministre obrazovanja...

"Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama" razvijen je za promociju i ostvarenje koncepta rodne ravnopravnosti, dekonstrukciju uvriježenih stereotipa, obično naslijeđenih kulturalnih normi i iskrivljenih rodni perцепija i vjerovanja, te povezano s time i primarne prevencije svih oblika rodno-uvjetovanog nasilja, posebno nasilja u partnerskim vezama. Materijal se može koristiti za implementaciju programa, prilagođenih potrebama svakog pojedinog razreda i uz sudjelovanje učenika i učenica srednje škole.

Hrvatski obrazovni paket *"Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama"* važan je alat namijenjen nastavnicima/ama kako bi mogli implementirati radionice. Rodni stereotipi i rodna neravnopravnost rezultat su patrijarhalnih društvenih struktura i leže u osnovi rodno-uvjetovanog nasilja a ujedno se radi o temama koje su visoko na listi prioriteta hrvatskog obrazovnog sustava.

S naše strane, spremni/e smo raditi zajedno sa Ministarstvom obrazovanja i znanosti, nadležnim institucijama i agencijama, te sa nastavnicima/ama, kako bi poduprijeli implementaciju hrvatskog obrazovnog paketa *"Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama"*. Nadamo se da će opsežna pilot implementacija projekta rezultirati integracijom programa kao trajnog modula u kurikulare srednjih škola.

Radujemo se budućoj suradnji,

Srdačno,

Ime i potpis odgovorne osobe

